

LUX

3 FILM
24 NYELVEN
28 ORSZÁGBAN

FILM

DAYS

UROK (A LECKE)

Krisztina Grozeva, Petar Valcsanov
Bulgária, Görögország

UROK (A LECKE)

KRISZTINA GROZEVA, PETAR VALCSANOV

Nade angoltanár. Munkanélküli férjével és négyéves kislányával él. Egy nap munkából hazatérve a végrehajtó várja otthonában. A törlesztőrészeket nem lettek kifizetve. A férje másra használta fel a pénzt. Nadének három napja van arra, hogy összegyűjtse a pénzt, és tartozását visszafizesse a banknak, különben eladják a házat.

Megkezdődik a visszaszámlálás, melynek során az akadályok csak halmozódnak, és próbára teszik Nade mindaddig példás tisztességét.

NÉHÁNY GONDOLAT AZ ELEMZÉSHEZ

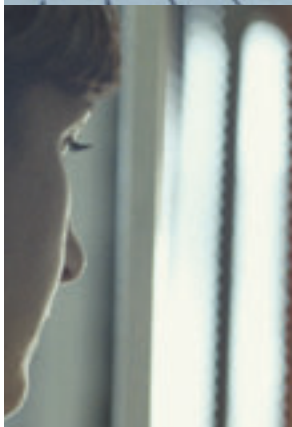
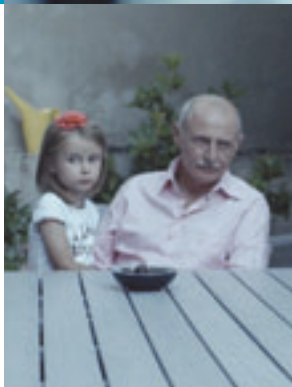
A film középpontjában egy olyan személy áll, aki nehézségekkel küzd mind magánéletében – adósságot kell visszafizetnie –, mind szakmai téren – nem tudja elviselni, hogy egy iskolai lopás büntetlen maradjon. Az eredetileg egymástól független két cselekményszál a film végén találkozik.

EGY TISZTESSÉGES ASSZONY

A film így kezdődik: az egyik tanulónak ellopják a pénztárcáját, melyben az iskolai ebédre szánt pénze volt. A tanárnő, Nade felszólítja a diákokat, hogy ürítsék ki táskáikat, és hagyja, hogy a meglopott kislány pénztárcáját keresve átkutassa a táskákat. A keresés nem vezet eredményre, ezért Nade azt kéri, hogy mindenki járuljon hozzá megtakarításaiból a veszteség kárpótlásához; ő maga az első, aki pénztárcájába nyúl. Az óra végén bejelenti, hogy még egy esélyt ad a tolvajnak a jóvátételre: üres borítékot ragaszt a falra, ahová a tolvaj névtelenül visszateheti az ellopott összeget. A következő óra alatt a tanárnő ellenőrzi a boríték tartalmát: csak egy csikk esik ki belőle, ami nevetésre készíti a diákokat. Nade ekkor bejelenti, hogy nem hagyja büntetlenül a lopást.

Ez a két nyitójelenet jelzi, hogy igazságszerető és a tanári hivatást morális feladatnak is tekintő személyiségről van szó. Nade nem egyszerűen csak angolt tanít, hanem a szó legszorosabb értelmében nevel: az értékek, jelen esetben a becsület és az igazság megvédésére és ezen értékek tiszteltetésben tartatására. Ezt az ideált nagyon magasra helyezi. Valójában minden, amit ezzel a lopással kapcsolatban tesz és mond, úgy tűnik, személyesen érinti őt.

Nade személyiségét ugyanakkor meglehetősen merevnek és mániákusnak látjuk: tökéletes sorba rendezi a füzeteket; összeszedi az utcán elszórt szemetet és a szemetesbe dobja; öltözkén is minden tökéletes rendben van; vagy amikor elmegy édesanyja sírjához, hogy ott összeszedje gondolatait, akkor is elővesz egy zsebkendőt és széthajtogatja, hogy arra üljön.

Úgy tűnik, hogy Nade az előtte tornyosuló nehézségek ellenére is ura önmagának és különösen érzelmeinek. Úgy tűnik, hogy értékelés céljából képes a nehézségeket távolról szemlélni, és racionálisan szembenézni az eseményekkel. Így aztán szembesüljön akár az osztályában elkövetett lopással, akár a háza küszöbön álló eladását bejelentő végrehajtóval vagy a fizetésének folyósítását megtagadó munkáltatóval, Nade gyakran igen határozottan védi álláspontját, miközben rendkívül higgadt marad. Nade összességében kiemelkedik erkölcsi érzékével, igazság- és rendideáljával, és ezekre megalkuvás nélkül és nagy önuralommal törekszik.

BONYODALOM: A VISSZAFIZETENDŐ TARTOZÁS

A ház törlesztőrészeit nem fizették ki, és Nade férje nem vett tudomást a felszólításokról: ha a pénzt nem fizetik vissza három napon belül, a házat eladják. Nade először megpróbál tárgyalni a bankárral, sikertelenül. Nem marad más hátra, pénzt kell szereznie. Nade először is munkaadójához fordul – akitől fordítanivaló szövegeket szokott kapni –, hogy behajtsa járandóságát, de tőle sem kap semmit. Nade ekkor záloghitelezőhöz fordul.

Alighogy megoldotta ezt a problémát, újabb adódik: a férfi, akinek fordítani szokott, csődbe ment és elszökött. Ennélfogva nem számíthat tiszteletdíjának folyósítására. Ekkor kölcsönének meghosszabbítását kéri az uszorástól. A visszafizetést váratlan formában kéri: Azt követelik Nadétól, hogy az uszoras unokaöccsének, Mitkónak adjon jobb jegyet a megérdemelnél. Nade ily módon ugyanabba az ellentmondásba keveredik, mint a fiatal tolvaj, akit a film elején fel akart kutatni. E tükörhatás révén Nadében a következő kérdések vetődnek fel: milyen okok késztették a fiatal fiút a lopásra? És ő miért akarta ennyire megbüntetni őt?

A FILM NYELVÉN

Az Urok (*A lecke*) kivételes esztétikai vonásokkal bír. A filmben keveset beszélnek, az értelmezés munkáját jelentős részben a nézőnek kell elvégeznie. Nade valójában nagyon kevés szóval fejezi ki magát; szűkszavú, arckifejezése is viszonylag kevés érzelmet mutat. Gesztusai és az általa átélt helyzetek sorozata teszi lehetővé a néző számára, hogy rekonstruálja Nade mentális állapotát, értelmezze tetteit, és végül megértse, hogy mi történik, Nade mit tesz vagy mit érez.

Ennélfogva a film ritmusa megegyezik a főszereplőével: néhol élénk, hatékony, lényegre törő, máskor lassú, időt hagyva az elmélkedésre vagy a kétségekre. Ebből a szempontból Nade a Dardenne-fivérek *Rosettájához* (Belgium, 1999), vagy a *La Loi du marché* (A piac törvénye, Stéphane Brizé, Franciaország, 2015) filmben szereplő Thierry alakjához közelíthető; Nadéhoz hasonlóan mindketten nehézségekkel szembesülnek, és figyelnek, anélkül, hogy szavakba öntenék gondolataikat. Ez egy dokumentaristának nevezhető filmművészeti stílus, mely társadalomkritikát fogalmaz meg, elítéli az individualizmust, valamint a pénz előbbrevalóságát az erkölcsi értékekkel és az ideálokkal szemben.

TOVÁBBGONDOLÁSRA ÉRDEMES TÉMÁK

A film címe, *Urok (A lecke)* nyilvánvalóan a főszereplő foglalkozására utal. Nade és pénzügyi nehézségei története azonban e cím más, kifinomultabb értelmezésére késztet. Hogyan értelmezhető a cím? Ki kinek ad leckét ebben a történetben?

Nade megosztó személyiség, aki egyeseknek antipatikusnak tűnhet merevsége, humortalansága és látszólagos magabiztossága miatt, ezzel szemben másokhoz közel állhat erkölcsi értékei, méltósága és a nehézségekkel való szembenézés módja miatt. És Ön mit gondol erről a személyiségről? Véleménye szerint például az igazsággal kapcsolatos elképzelése általános érvényű?

A film bőségesen taglalja az adósság témáját: Nade tartozik a banknak, meg egy záloghitelezőnek is; az apa egy sírkővel „tartozik” feleségének; a kis tolvaj pénzzel „tartozik” az osztálynak; a munkáltató tiszteltdíjával „tartozik” Nadénak. Az adósság kamata – a szolgáltatás valamiféle költsége – nyilvánvalóan gazdasági természetű, de néha erkölcsi vagy pszichológiai is lehet. A morális költség néha túl nagy és egyenértékű a megaláztatással. Az adós végül szolgai viszonyban találja magát a hitelezővel szemben. Ki tudná fejteni ezt a felvetést, és párhuzamot tudna vonni az államok adósságával?

Anne Vervier

RENDEZŐK: Krisztina Grozeva,
Petar Valcsanov

FORGATÓKÖNY: Krisztina Grozeva,
Petar Valcsanov

SZEREPLŐK: Margarita Goseva, Ivan Barnev,
Ivanka Bratoeva, Ivan Szavov, Deja Todorova,
Sztefan Denoljubov

OPERATŐR: Krum Rodriguez

PRODUCEREK: Krisztina Grozeva,
Petar Valcsanov, Konsztantina Sztavrianu,
Rena Vugjukalu, Magdalena Iljeva

GYÁRTÓ: Abraxas Film Ltd, Graal films és
Little Wing

ÉV: 2014

IDŐTARTAM: 105 perc

MŰFAJ: filmdráma

ORSZÁG: Bulgária, Görögország

EREDETI VÁLTOZAT: bolgár

TÖRTÉNETEINK A FILM ÁLTAL KÖZVETÍTETT ÉRZELMEK FÉNYÉBEN

Az Európai Parlament bemutatja a 2015. évi LUX FILMDÍJ elnyeréséért versengő három filmet:

MEDITERRANEA, rendező: Jonas Carpignano
(Olaszország, Franciaország, Egyesült Államok, Németország, Katar)

MUSTANG, rendező: Deniz Gamze Ergüven
(Franciaország, Németország, Törökország, Katar)

UROK (A LECKE), rendező: Krisztina Grozeva és Petar Valcsanov
(Bulgária, Görögország)

Ezek a sokrétű történetek, amelyek tehetséges fiatal európai filmrendezők rendkívüli elhivatottságának és kreativitásának eredményeként jöttek létre, a 4. LUX FILMNAPOK során kerülnek vetítésre.

LUX FILMDÍJ

A kultúra alapvető szerepet játszik társadalmaink kialakításában. Ezt szem előtt tartva az Európai Parlament 2007-ben létrehozta a LUX FILMDÍJAT, amelynek célja az európai filmek Európa-szerte történő forgalmazásának bővítése, valamint a jelentős társadalmi kérdésekről folytatott európai szintű eszmecserék ösztönzése. A LUX FILMDÍJ egyedülálló kezdeményezés. Míg a legtöbb európai koprodukciót csak a származási országokban játsszák és – még az EU-n belül is – ritkán forgalmazzák máshol, a LUX FILMDÍJ megadja azt a ritka lehetőséget három európai filmnek, hogy az EU 24 hivatalos nyelvén feliratozzák őket.

A LUX FILMDÍJ győzteséről az Európai Parlament képviselői szavaznak, a győztest 2015. november 25-én hirdetik ki.

LUX FILMNAPOK

A LUX FILMDÍJ nyomán született a LUX FILMNAPOK. A LUX FILMNAPOK 2012 óta mutatja be szélesebb európai közönségnek a LUX FILMDÍJ elnyeréséért versengő három filmet. A LUX FILMNAPOK keretében szeretnénk Önt meghívni egy felejthetetlen kulturális élményt nyújtó, határokon átvelő eseményre. 2015 októbere és decembere között lehetősége nyílik arra, hogy az egész EU mozikedvelőihez csatlakozva megtekintse a *Mediterranea*, a *Mustang* és az *Urok (A lecke)* című filmeket az EU 24 hivatalos nyelvén egyiken. Ne felejtse el szavazni a kedvenc filmjére honlapunkon: luxprize.eu vagy Facebook oldalunkon!

KÖZÖNSÉGDÍJ (AUDIENCE MENTION)

A LUX FILMDÍJ közönségdíját a nézők kedvenc filmje kapja. Éljen a lehetőséggel és szavazzon a *Mediterranea*, a *Mustang* vagy az *Urok (A lecke)* című filmre, hogy részt vehessen egy sorsoláson, amelynek nyertese – az Európai Parlament meghívottjaként – részt vehet a 2016. júliusi Karlovy Vary Nemzetközi Filmfesztiválon, és kihirdetheti a közönségdíj győztesét.

NÉZZE MEG,
VITASSA MEG,
SZAVAZZON

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU